

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Yttrande över remiss från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet avseende SOU 2025:82 Sysselsättning och boende på landsbygden (LI2025/01360)

Sammanfattning

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) tillstyrker utredningens förslag att nuvarande regler för aktiebolags möjlighet att förvärva jordbruksmark behålls.

SLU bedömer att en ändring av jordförvärvslagen så att vissa aktiebolag ges möjlighet att förvärva jordbruksmark kan:

- snedvrider förutsättningarna för utveckling mellan olika jordbruksföretag (konkurrensneutralitet), och
- leda till sårbarheter ur ett beredskapsperspektiv på grund av koncentrerad jordbruksproduktion och ökad risk för internationellt ägande.

SLU:s vetenskapliga bedömning är att associationsformen inte är avgörande vid kreditgivning till lantbruksföretag.

Generella synpunkter

SLU tillstyrker utredningens förslag att nuvarande regler för aktiebolags möjlighet att förvärva jordbruksmark behålls. SLU bedömer att en ändring av jordförvärvslagen så att vissa aktiebolag ges möjlighet att förvärva jordbruksmark kan vara i strid med ett av de grundläggande målen med jordförvärvslagen att balansen i markägandet ska bibehållas. SLU instämmer i utredningens analys att en ändring av jordförvärvslagen kan snedvrider förutsättningarna för utveckling mellan olika jordbruksföretag (konkurrensneutralitet), eftersom vissa jordbruksföretag får andra förutsättningar att förvärva mark.

Vidare instämmer SLU i utredningens analys att en ändring av jordförvärvslagen kan leda till allt större och färre företag (koncentrerad jordbruksproduktion). SLU bedömer att en mer koncentrerad produktion kan medföra sårbarheter ur ett beredskapsperspektiv, eftersom störningar hos stora företag kan få kännbara

konsekvenser på det samlade utbudet av en viss typ av jordbruksvara när företagen uppnår en viss storlek. Senare års utbrott av salmonella hos en stor äggproducent är ett exempel där produktionsstörningen orsakade kännbara konsekvenser på utbudet.

SLU bedömer att ökad överföring av ägande av lantbruksegendom från fysisk person till juridisk person kan få till konsekvens att utländskt ägande av lantbruksegendom ökar genom kommande överföring av aktier. Detta i sin tur kan få beredskapskonsekvenser som är svår att överskåda.

SLU tillstyrker utredningens analys att lantbruksföretags problem att erhålla kapital inte kan lösas genom en ändring av associationsform. SLU:s vetenskapliga bedömning är att associationsformen inte är avgörande vid kreditgivning till lantbruksföretag, eftersom banker inte tar hänsyn till associationsform vid kreditgivning till lantbruksföretag. Detta på grund av att den risk som tas i praktiken inte kan begränsas av ägaren även om associationsformen skulle vara ett aktiebolag. Företag med animalieproduktion kan erfara problem att få tillgång till tillräckligt kapital, men anledningen är ofta att de saknar tillräcklig säkerhet för lånen, vilket inte torde lösas av ökad drift i aktiebolag. Företagens lönsamhet, oavsett associationsform, är avgörande för möjligheten till kapitaltillskott.

Beslut i detta ärende har fattats av rektor Maria Knutson Wedel efter föredragning av samverkanskoordinator Mariette Manktelow. Ärendet har beretts vid avdelningen för planering och forskningsstöd. Innehållet har tagits fram av professor Helena Hansson vid institutionen för ekonomi.

Maria Knutson Wedel

Mariette Manktelow